

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Веретельнікова Ігоря Олеговича

**«Механізм державного регулювання
розвитку банківського сектора України»,**

яка подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії
з галузі знань 28 – Публічне управління та адміністрування
за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування

1. Оцінка роботи здобувача у процесі підготовки дисертації і виконання індивідуального плану навчальної та наукової роботи.

Аспірант Веретельніков Ігор Олегович виконав у повному обсязі Індивідуальний план виконання освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії. Освітня програма в обсязі 60 кредитів ECTS виконана у повному обсязі. Аспірант успішно склав іспити з наступних дисциплін: «Концептуальні засади сучасного наукового пізнання»; «Етика та світові засади наукової діяльності»; «Концептуальні засади розвитку публічного управління та адміністрування»; «Публічна політика»; «Управління суспільним розвитком»; «Комунікативні аспекти діяльності дослідника»; «Інформаційні технології у науковій діяльності»; Іноземна мова в професійній діяльності дослідника публічного управління та адміністрування»; «Методологічне забезпечення досліджень в сфері публічного управління та адміністрування»; «Методологічне забезпечення освітньої діяльності»; «Управління проектами»; «Інформаційно-аналітична складова публічного управління»; «Основи наукового мовлення»; «Глобальне врядування і між рівневі відносини у публічному управлінні»; «Демократія участі та комунікації в публічному управлінні» та пройшов педагогічну практику.

У процесі навчання здобувач набув усіх компетентностей, теоретичних знань, вмінь і навичок, визначених Тимчасовим стандартом вищої освіти третього науково-освітнього рівня за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування.

Всі заплановані види навчальних і підготовчих робіт було виконано своєчасно. Здобувач творчо і плідно співпрацював і з науковим керівником, і з викладачами кафедри протягом усього терміну навчання в аспірантурі і паралельного навчання в заочній магістратурі за спеціальністю «публічне управління та адміністрування».

2. Обґрунтування вибору теми дослідження.

В умовах глибоких соціально-економічних трансформацій та воєнного стану банківський сектор відіграє критично важливу роль у забезпеченні життєдіяльності суспільства, мобілізації фінансових ресурсів та підтримці фінансування пріоритетних галузей економіки і суспільно важливої

інфраструктури. Безпрецедентні виклики сьогодення вимагають кардинального вдосконалення підходів до реформування національної економіки та формування дієвого механізму державного регулювання банківського сектора як у період війни, так і для масштабної післявоєнної відбудови.

Наразі в Україні існують суттєві прогалини у системі державного регулювання розвитку банківського сектора. Наявна значна неузгодженість наукових поглядів щодо об'єкта, принципів та інструментів державного впливу на банківську сферу, немає чіткого та загальноприйнятого підходу щодо сприяння розвитку банківського сектора. Чинне нормативно-правове забезпечення має переважно обмежувально-стабілізаційну спрямованість, детально регламентуючи заборони та обмеження, але водночас залишаючи поза увагою конкретні перевірені на практиці інструменти стимулювання розвитку банківського сектора. Національний банк України, маючи розгалужений арсенал для контролю та мінімізації ризиків, володіє вкрай обмеженими можливостями для стимулювання інноваційного та інвестиційного потенціалу банків. Також наявні правові колізії та неузгодженості між базовими фінансовими законами створюють регуляторну невизначеність, що перешкоджає ефективному розвитку і стимулюючому впливу на вітчизняну економіку.

Водночас стратегічний курс України на європейську інтеграцію зумовлює необхідність безумовної гармонізації вітчизняного банківського законодавства зі стандартами ЄС (зокрема, щодо імплементації норм Basel III, директив CRD/CRR та PSD2). Як свідчить міжнародний досвід, ефективне державне регулювання повинно забезпечувати оптимальний баланс між підтриманням фінансової стабільності та стимулюванням розвитку. Для України вкрай актуальним є перехід від ситуативного режиму антикризового виживання до стратегічної моделі регулювання, здатної перетворити банківський сектор на надійне джерело доступного внутрішнього кредитування. Окрім цього, нагального розв'язання потребує проблема інституційної координації макроекономічних політик – а саме поглиблення взаємодії Уряду України та Національного банку для консолідації зусиль і спрямування єдиної державної політики на інноваційно-інвестиційний розвиток реального сектору економіки.

З огляду на вищезазначене, відсутність цілісного системного бачення вдосконалення регуляторної моделі та наявність законодавчих суперечностей потребують поглибленого теоретичного обґрунтування. Відтак, розробка практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності механізму державного регулювання розвитку банківського сектора України постає як надзвичайно актуальне завдання. Комплексне дослідження цього механізму дозволить виявити інституційні бар'єри та обґрунтувати напрями імплементації кращого зарубіжного досвіду. Це стане підґрунтям для розробки дієвих заходів, спрямованих на зміцнення економічної безпеки держави. Ключовим акцентом у цьому процесі має стати розбудова системи доступного кредитування, пріоритетно орієнтованої на фінансування інноваційно-інвестиційних проєктів. Одержані результати матимуть вагоме теоретичне значення для науки публічного управління та високу практичну цінність для оптимізації регуляторної політики держави – як у період подолання системної соціально-

економічної кризи, так і на етапі сталого повоєнного відновлення України.

Метою дисертаційного дослідження є обґрунтування теоретичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізму державного регулювання розвитку банківського сектора України.

Завдання дослідження:

- визначити особливості банківського сектора як об'єкта державного регулювання;
- обґрунтувати сутність та структуру механізму державного регулювання розвитку банківського сектора;
- систематизувати зарубіжні моделі державного регулювання у банківській сфері;
- проаналізувати сучасний стан нормативно-правового забезпечення державного регулювання банківської діяльності;
- дослідити роль Національного банку України у механізмі державного регулювання банківського сектора України;
- запропонувати напрямки вдосконалення механізму державного регулювання банківського сектора в умовах євроінтеграції та з урахуванням викликів воєнного стану;
- розробити практичні рекомендації щодо покращення взаємодії Уряду України та НБУ як важливої складової забезпечення ефективного державного регулювання банківського сектора, спрямованого на побудову інноваційно-інвестиційної моделі суспільного відтворення.

Об'єктом дослідження є процес здійснення державного регулювання розвитку банківського сектора, а *предметом* дослідження є теоретичні та практичні аспекти формування та функціонування механізму державного регулювання розвитку банківського сектора України.

Методи дослідження. Методологічну основу дисертації становлять такі методи наукового дослідження: абстрактно-логічний метод – для визначення структури та етапів наукових пошуків, дослідження сутності наукових категорій, обґрунтування ролі банківського сектора у розвитку та трансформації національної економіки (параграфи 1.1, 1.2); метод абстрагування, тобто розгляду окремих елементів понять з наступним поетапним синтезом складових, – для уточнення змісту понять «банківська система» та «банківський сектор», а також для встановлення зв'язку між ними (параграф 1.1); метод дедукції – дозволив виокремити функції, принципи, напрямки та заходи державного регулювання банківського сектора в умовах воєнного стану (параграфи 1.2, 3.1); метод індукції – за його допомогою було досліджено властивості державного регулювання банківського сектора та визначено тенденції розвитку банківського сектора України під час війни (параграфи 2.2, 2.3); системний підхід та метод узагальнення – для формування висновків та рекомендацій щодо можливих заходів державного регулювання, які сприятимуть мінімізації банківських ризиків під час війни та стабілізації і подальшому розвитку банківського сектора (параграфи 3.1, 3.2, 3.3).

Емпіричною та інформаційною базою дослідження стали офіційна нормативно-правова база України (зокрема Конституція України, закони

України «Про Національний банк України», «Про банки і банківську діяльність», «Про платіжні послуги», «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб») та провідних країн світу (держав Європейського Союзу, США, Великої Британії), які мають ефективні та розвинені моделі державного регулювання банківської діяльності; стратегічні документи, європейські директиви (CRD IV, CRR, BRRD, PSD2) та аналітичні звіти міжнародних фінансових інституцій та організацій (Базельського комітету з банківського нагляду, Міжнародного валютного фонду, Європейського центрального банку, Світового банку, Європейського банку реконструкції та розвитку, FATF) щодо стандартів банківського регулювання, нагляду та забезпечення макрофінансової стабільності; офіційні матеріали, макроекономічні огляди, стратегії (Стратегія розвитку фінансового сектору до 2025/2028 року, Стратегія НБУ «Фінансова фортеця України») та статистичні дані Національного банку України, Кабінету Міністрів України, Міністерства фінансів України, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, Ради з фінансової стабільності та інших органів влади; академічні праці провідних вітчизняних і закордонних учених з питань публічного управління, розвитку фінансових систем, функціонування та вдосконалення механізмів державного регулювання банківського сектора в умовах системних трансформацій, євроінтеграції та воєнного стану; матеріали профільних міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференцій та конгресів з питань публічного управління та антикризового регулювання економіки; експертні оцінки аналітичних центрів щодо тенденцій розвитку вітчизняного банківського ринку, а також особисті напрацювання та емпіричні дослідження дисертанта.

3. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Робота виконувалася у межах фундаментальної теми науково-дослідної роботи «Механізми реалізації державної політики сталого розвитку економіки України» (№ 0120U105744) (внесок здобувача: підготовлено рекомендації до наукового кафедрального звіту щодо концептуальних підходів до побудови системи державного регулювання розвитку банківського сектора та опрацювання механізмів підвищення її ефективності), а також і прикладної теми науково-дослідної роботи «Публічне управління в умовах економічних та цифрових трансформацій суспільних відносин в Україні» (№ 0124U005274) (внесок здобувача: підготовлено рекомендації до наукового звіту щодо визначення напрямків адаптації системи державного регулювання банківської діяльності до викликів воєнного стану та інституційних трансформацій) як позаштатного молодшого наукового співробітника.

4. Особистий внесок дисертанта в отримання наукових результатів та їх новизна.

Теоретичні обґрунтування, практичні рекомендації, висновки і пропозиції, отримані в результаті проведених досліджень, дисертант зробив самостійно. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, в дисертації використані лише ті ідеї та пропозиції, які є результатом його особистої праці і зроблені відповідні посилання на джерела.

Новизна наукових результатів конкретизується в таких положеннях:

уперше

– обґрунтовано специфічність розвитку банківського сектора як об'єкта державного регулювання через унікальне поєднання системно-критичних рис (банкоцентрична модель, роль у воєнному фінансуванні), регуляторних суперечностей (баланс стабільності та зростання) та динамічних трансформацій (цифровізація, Open Banking, євроінтеграція), що вимагає одночасно стримувального (пруденційного) та стимулюючого (розвиткового) регулювання;

удосконалено:

– методичний підхід до оцінки стану та динаміки розвитку банківського сектора шляхом розробки критеріїв у розрізі основних напрямків з визначенням цільових орієнтирів розвитку та ключових індикаторів, а також системи його комплексної оцінки, яка фокусується на якісних трансформаційних показниках, що у сукупності кількісно описує перехід від стабілізації до зростання кредитного потенціалу, інноваційності та ринкової конкурентоспроможності;

– теоретичні засади державного регулювання розвитку банківського сектора шляхом класифікації функцій, які держава реалізує саме для розвитку, а не лише підтримки банківського сектора, через виокремлення трьох груп: функції формування інституційного середовища шляхом встановлення нормативно-правових правил діяльності; функції, спрямовані на стимулювання зростання та розширення потенціалу банківського сектора; захисні функції, що полягають у забезпеченні стабільності, надійності та стійкості банківської системи;

– теоретичне трактування поняття «механізм державного регулювання розвитку банківського сектора» як цілісної, багаторівневої системи правових, економічних, адміністративних та організаційних інструментів і важелів впливу, які в сукупності спрямовані на розв'язання питання створення умов для сталого, структурно збалансованого та інституційно забезпеченого розвитку банківського сектора, підвищення його стійкості, конкурентоспроможності та здатності забезпечувати фінансування пріоритетних стратегічно обґрунтованих напрямків соціально-економічного розвитку держави;

– методичний підхід до оцінки результативності державного регулювання банківського сектора, який полягає у розробці системи критеріїв для здійснення поточного моніторингу в умовах воєнного стану у розрізі п'яти ключових напрямів (фінансова підтримка, захист прав клієнтів, регуляторна гнучкість, кібербезпека, комунікація) та здійснення прикінцевої оцінки, що загалом є підставою для науково обґрунтованого переходу від якісної оцінки до вимірювальних показників результативності, які формують аналітичну основу для здійснення належного регулювання у кризових умовах;

– підходи до визначення впливу узгодження чинного законодавчого забезпечення функціонування банківського сектора України з європейським *acquis communautaire*, який розкрито як комплексний трансформаційний процес, який спрямований на формування банківського сектора як ключового драйвера післявоєнного економічного зростання що поєднує короткострокові адаптаційні

витрати з довгостроковими структурними перевагами, зокрема підвищенням капітальної стійкості та якості ризик-менеджменту банків, запровадженням інноваційних бізнес-моделей, розширенням переліку фінансових джерел розвитку економіки, зокрема шляхом інтеграції до фінансових ринків ЄС;

дістали подальшого розвитку

– дослідження взаємозв'язку між банківською діяльністю, банківською системою та банківським сектором, який обґрунтовано як ієрархічний і взаємодоповнювальний, де банківська діяльність визначається як первинна функціональна основа економічної сутності банків, банківська система – як організаційно-інституційний механізм забезпечення та регулювання її здійснення, а банківський сектор – як узагальнений результат функціонування банківської системи, що відображає масштаби впливу банків на національну економіку та зумовлює необхідність їх комплексного розгляду в логічній єдності для цілісного розуміння розвитку банківської сфери;

– аналіз нормативно-правового забезпечення банківського сектору, який призвів до висновку, що воно має переважно репресивну спрямованість і недостатньо орієнтоване на розвиток, вимагає інституціоналізації розвивальної функції держави шляхом законодавчого закріплення спеціальних інструментів підтримки розвитку банківського сектору, зокрема регуляторних «пісочниць», стимулів для інноваційних банків і механізмів державних гарантій;

– наукове обґрунтування системи координаційних механізмів взаємодії між Урядом України та Національним банком України, які забезпечують макрофінансову стабільність і розвиток банківського сектору, шляхом їх комплексної класифікації на інституційні, операційні, антикризові, правові та технічні механізми, а також доведення їх синергійного впливу на зниження системних ризиків, підвищення регуляторної ефективності, розвиток довгострокового кредитування та зміцнення довіри з боку міжнародних фінансових партнерів.

5. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються.

Викладені в дисертації наукові положення, висновки та рекомендації відповідають вимогам щодо такого виду наукових досліджень. Обґрунтованість наукових положень, висновків та рекомендацій підтверджується логікою побудови дослідження, коректним застосуванням комплексу сучасних методів наукового пізнання (абстрактно-логічного, системного підходу, методів індукції та дедукції, узагальнення), а також використанням фундаментальних положень теорії публічного управління та адміністрування, зокрема праць провідних українських і зарубіжних учених у галузі державного регулювання економіки та банківського сектора.

Достовірність отриманих результатів забезпечується глибоким опрацюванням значного масиву емпіричних даних та репрезентативною інформаційною базою, яку становлять чинні нормативно-правові акти України (зокрема Закони України «Про Національний банк України», «Про банки і

банківську діяльність»), стратегічні документи (Стратегія розвитку фінансового сектору до 2025 року, Стратегія НБУ «Фінансова фортеця України»), директиви та стандарти ЄС (CRD IV, CRR, PSD2, BRRD), стандарти Базельського комітету, а також офіційні статистичні й аналітичні звіти Національного банку України, Міністерства фінансів України, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб та міжнародних фінансових інституцій.

Обґрунтованість отриманих результатів підтверджується також їх позитивною оцінкою в процесі апробації на 5 престижних міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях та конгресах, зокрема на щорічних XXIII, XXIV та XXV Міжнародних наукових конгресах «Публічне управління XXI століття» (м. Харків, 2023–2025 рр.).

Достовірність висновків посилюється повнотою публікації результатів дослідження у 9 наукових працях, з яких 4 статті опубліковано у фахових наукових виданнях України, а 5 – у збірниках матеріалів науково-комунікативних заходів.

6. Наукове, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Наукове значення роботи полягає у вирішенні актуальної науково-прикладної задачі з обґрунтування теоретичних положень та розробки нової концепції переходу механізму державного регулювання розвитку банківського сектора від кризово-стабілізаційної моделі до моделі розвитку, у якій банківський сектор розглядається як активний інструмент структурної модернізації, економічного зростання та післявоєнної відбудови України.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що розроблені теоретичні та практичні положення в сукупності дають змогу удосконалити нормативно-правові та інституційні засади державного регулювання розвитку банківського сектора України в умовах євроінтеграції та з врахуванням викликів воєнного стану.

7. Повнота викладення матеріалів дисертації в роботах, опублікованих автором.

Основні положення та результати дисертаційного дослідження опубліковано у 9 наукових працях загальним обсягом 4,5 авторських аркушів загальним обсягом 4,0 авт. арк. (усі роботи є одноосібними, матеріал повністю належить здобувачу), у тому числі: 4 статті у наукових фахових виданнях України; 5 публікацій у збірниках матеріалів науково-комунікативних заходів (міжнародних науково-практичних конференцій та конгресів) загальним обсягом 0,5 авт. арк..

Публікації у наукових фахових виданнях з державного управління:

1. Веретельніков І.О. Банківський сектор в умовах війни: особливості державного регулювання. *Теорія і практика державного управління*. 2023. №1 (76). С. 56-72. DOI: <https://doi.org/10.26565/1727-6667-2023-1-04>

2. Веретельніков І.О. Світові моделі державного регулювання банківського сектора. *Державне будівництво*. 2023. №1 (33). С. 148-162. DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2023-1-13>

3. Веретельніков І.О. Національний банк як ключовий суб'єкт державного регулювання банківського сектора. *Актуальні питання в сучасній науці*. 2024. №12(30). С. 234-246. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-12\(30\)-234-246](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-12(30)-234-246)

4. Веретельніков І.О. Теоретичні засади механізму державного регулювання розвитку банківського сектора. *Теорія і практика державного управління*. 2025. №1 (80). С. 157-166. DOI: <http://doi.org/10.26565/1727-6667-2025-1-09>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

5. Веретельніков І.О. Підходи до обґрунтування необхідності державного регулювання банківської діяльності. *Перспективи регіонального та місцевого розвитку*: матер. 2-ї конференції молодих учених (23 листопада 2023 р., м. Львів). Львів: НУ «Львівська політехніка», 2023. С. 158-161.

6. Веретельніков І.О. Державні механізми забезпечення стабільності банківської системи в умовах воєнного стану. *Публічне управління XXI століття: особливості воєнного і післявоєнного періодів* : зб. наук. матер. XXIII Міжнар. наук. Конгресу. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. С. 574-578.

7. Веретельніков І.О. Роль центрального банку в державному регулюванні банківської діяльності під час війни. *Глобальні виклики: урядування майбутнього*. Збірник тез щорічної міжнародної науково-практичної конференції. 24 квітня 2024. Київ : ННІ ПУДС КНУ, 2023. С. 9-10.

8. Веретельніков І.О. Пріоритетні напрямки державного регулювання банківського сектора в умовах війни. *Публічне управління XXI століття: нові виклики і трансформації в умовах війни*: збірник тез XXIV Міжнародного наукового конгресу. 24 травня 2024 р. Харків.

9. Веретельніков І.О. Зарубіжний досвід державного регулювання банківського сектора. *Публічне управління XXI століття: основні виклики повоєнної відбудови*: збірник тез XXV Міжнародного наукового конгресу. 5 червня 2025 р. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2025. С.592-595. URI <https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/22470>

8. Дотримання академічної доброчесності.

На підставі вивчення тексту дисертації здобувача, наукових праць здобувача та Протоколу контролю оригінальності (перевірку наявності текстових запозичень виконано в антиплагіатній Інтернет-системі Strikeplagiarism.com) встановлено, що дисертаційна робота виконана самостійно, текст дисертації не містить недозволених текстових запозичень без відповідних посилань на першоджерела (джерела), а дисертація відповідає вимогам академічної доброчесності.

9. Апробація матеріалів дисертації.

Результати дисертаційного дослідження оприлюднені на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях та конгресах. Зокрема, апробація проходила на: 2-й конференції молодих учених «Перспективи регіонального та місцевого розвитку» (м. Львів, 2023 р.); XXIII Міжнародному науковому конгресі «Публічне управління XXI століття: особливості воєнного і післявоєнного періодів» (м. Харків, 2023 р.); щорічній міжнародній науково-практичній конференції «Глобальні виклики: урядування майбутнього» (м. Київ, 2024 р.); XXIV Міжнародному науковому конгресі «Публічне управління XXI століття: нові виклики і трансформації в умовах війни» (м. Харків, 2024 р.); XXV Міжнародному науковому конгресі «Публічне управління XXI століття: основні виклики повоєнної відбудови» (м. Харків, 2025 р.).

10. Оцінка структури, мови та стилю дисертації.

Матеріал дисертації викладено в логічній послідовності, обґрунтовано та доступним чином для сприйняття. Дисертація написана науковим стилем мовлення, структура дисертації відповідає алгоритму здійсненого автором дослідження. Зміст, структура, оформлення дисертації та кількість публікацій відповідають вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44), наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

11. Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту.

За своїм фаховим спрямуванням, науковою новизною і практичною значимістю дисертаційна робота Веретельнікова І.О. на тему «Механізм державного регулювання розвитку банківського сектора України» повністю відповідає галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» та відповідає паспорту спеціальності 281 – «Публічне управління та адміністрування». Здобувачем повністю виконано освітню та наукову складову третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

12. Результати обговорення та проведення презентації. Рекомендація дисертації до захисту.

Здобувач представив основні результати своєї дисертаційної роботи на розширеному засіданні кафедри публічної політики навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна щодо попередньої експертизи дисертації (Витяг з протоколу №_____ розширеного засідання кафедри економічної політики та менеджменту політики від 31 березня 2026 р.) у формі презентації та наукової дискусії після її завершення. На даному засіданні були присутні _____

науковців, із яких _ докторів наук та _ кандидатів наук.

У рамках цього розширеного засідання було ухвалено одностайно (_ голосів «за») рекомендувати дисертаційну роботу Веретельнікова Ігора Олеговича «Механізм державного регулювання розвитку банківського сектора України» до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування.

Головуючий на розширеному засіданні

кафедри економічної політики та менеджменту ННІ «Інститут державного управління» ХНУ імені В.Н. Каразіна – доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри економічної політики та менеджменту Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Микола ЛАТИНІН